

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio VII. Cui debeantur decimæ Novalium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

est. Quod juxta Capoll. l. 1. *con-*
fl. 24. & Moneta l. c. procedit etiam
tunc, quando tempore belli peco-
ra securitatis causâ (quod annis
proximè lapsis frequenter factum
esse dolenter vidimus) aliò trans-
feruntur. At non dubito in hoc
casu aliquam partem decimarum
assignare Parochiæ loci, in quem
illa recepta sunt, si ejus pascuis no-
tabili tempore nutrantur, tametsi
loci domino pretium pro pastu sol-
vatur. Aliud esset, si nutrentur
pabulo cum pecoribus advecto,
aut ibi coempto, aut modico tem-
pore pascantur, cum de minimis
decima solvenda non sit *arg. l. suo*
ff. de integr. rest. l. si oleum §. fin. &
l. seq. ff. de Dolo.

379 Assert. VIII. Decimæ ex ani-
mantibus feris, quæ in nullius sunt
dominio, solvendæ sunt Parochiæ
domicilij, seu ubi Sacramenta per-

cipit, qui eas capit. Ita Rebuff. q. 8.
n. 10. Gonzalez in c. 18. h. r. Ratio
patet: quia, ut infrâ dicemus, hæc
decimæ sunt personales. Atqui per-
sonales debentur Parochiæ domi-
cilij. Si verò hæc animalia sint in
alicujus dominio, puta si vivarijs,
piscinis, columbarijs, aviarijs, api-
arijs, aliisve septis conclusa nutriantur,
decimæ inde debentur Paro-
chiæ, intra quam septa sunt & foe-
tus proveniunt: sunt enim prædia-
les. *arg. l. 3. §. item seras. ff. de Ac-*
quir. poss. l. 9. §. 1. & l. 62. §. 1. de
Usufr. & quemad. §. Parvorum, &
§. apum Inst. de rer. divis. quia
sunt in alicujus dominio, & pro-
ventus ex iisdem, ubi semel capta
sunt, non tam industriæ quàm na-
turæ debetur, estque tunc eadem
eorum ratio, quæ domesticorum
& cicurum animalium.

QUÆSTIO VIII.

Cui debeantur Decimæ Novalium?

SUMMARIUM.

380. Triplex dubium proponitur.	384. Dividenda sunt, si dubitatur, ad quam novalia ex duabus Pa- rochijs pertineant.
381. Opinio falsa quorundam He- terodoxorum, decimas nova- lium Principi laico adjudican- tium.	385. Si ad utramque pertinere constat, divisio facienda est jux- ta modum spatij, quod in utra- que occupant.
382. Debentur Ecclesia, intra cu- jus fines sunt novalia.	386. Decimæ novalium debentur Parocho loci, ubi illa sunt, ta- met si
383. Episcopo verò, si novalia ad nullam Parochiam pertinent.	

- metſi ibi jus decimandi ab alio Clerico vel Monasterio fuerit praſcriptum.
387. Niſi ex novali fundo aliqua pars prius jam fuerit culta & praſcripta.
388. Aut alius in quaſi poſſeſſione juris colligendi decimas novalium fuerit tempore longiſſimo aut immemoriali.
389. Aut ex ſolo recens culto aliquid decimarum jam antè perceperit.
390. Conceſſio laicis facta non extenditur ad novalia.
391. Imò nec privilegium Clerico vel Eccleſia datum.
392. Aſſerſionis ratio.
393. Reſponſio ad oppoſita.
394. 395. Limitatio dictorum.
396. Difficultas ex c. 27. h. t.
397. Solvitur.
398. Alia ex Jure Barvarico.
399. Privilegium percipiendi decimas novalium ſolum procedit de novalibus futuris.
400. Nec ſe extendit ultra dimidium novarum decimarum, ſi privilegiatus colligit etiam veteres.

380 **D**E Novali proprie dicto hic fermo est, quando nimirum terra antè non culta ad culturam redigitur, puta, si sylvæ eradicetur, siccetur palus, ædificia destruantur, insula in mari, lacu, aut flumine emergat, fluvius alveum mutet &c. solumque tunc colatur, & fructum ferat. Quid juris sit de Novali improprie dicto, quando videlicet ex agro sit pratum, aut vicissim, sequenti quaestione decidetur. De illo igitur tria controversa sunt. Primum est, cujus sint Novalium decimæ, si certum est, ea esse in hac Parochia, & solus Parochus veteres decimas colligit. Alterum, cujus sint, si dubitatur, sintne Novalia in hac, an in illa Parochia. Tertium, cui debeantur, si non ipse Parochus est ordinarius decimator, sed alius, v.g. Monasterium, aut laicus; vel si pars aliqua antiquarum

pertinet ad Parochum, altera ad alium.

Primum dubium gratis moveri videtur, cum decimas in illo casu Jura apertissime adjudicent Parochiæ, intra cujus fines novalia sunt. His tamen sanctionibus contemptis illas non ad Ecclesiam, sed ad dominum territorij secularem jure territoriali spectare aſſi sunt aſſerere Thomas Michaël de Jurisdic. Imper. & Camer. Conclus. 49. lit. A. & D. & Matth. Stephani de Jurisdic. l. 2. p. 1. c. 7. n. 448. aliique nonnulli, quos refert & male sequitur Knipschildt l. 2. de Jurib. Civit. Imper. c. 5. n. 171. Hanc opinionem Illustriss. D. Schmid ad Stat. Bav. III. 28. a. 13. n. 2. dicit esse hæreticam, Hunnius magnum & inexcusabilem errorem. Ratio pro illa aſſeritur, quod bona deferta, atque inculta ad dominos terri-

territorij pertineant. Quod ipsum tamen valde ambiguum est, ut patet ex ijs, quæ in contrarium adducunt Menoch. *l. 3. præsumpt. 100. n. 9.* & Aym. *l. 3. de alluv. c. 21.* & licet certum foret, ineptè tamen inde deduceretur, etiam decimas inde collectas esse Principum secularium: alias pariter sequeretur, decimam ex rebus sive immobilibus sive mobilibus esse eorum, qui illas proprietatis jure possident; quâ ratione nullæ omnino decimæ deberentur Ecclesiæ, quod utique hæreticum est dicere.

382 Assert. I. Decimæ Novalium secluso privilegio, præscriptione, consuetudine, aut compensatione, debentur Parochiæ, intra cujus fines illa sunt. Ita deciditur *c. 13. & 29. h. t. & c. 4. 22. 62. eod. ac can. 5. 16. q. 7.* Quæ aliæque constitutiones cum apertè stent pro Ecclesijs Parochialibus, ac insuper immemorialis præscriptio, per quam omne jus privatum ac publicum præscribitur *l. 4. C. de 30. vel 40. ann. præscript. nulla verò pro secularibus Principibus vel lex Ecclesiastica vel civilis (quæ si extaret, irrita & inanis foret l. 12. cum auth. seq. c. de SS. Eccl. & c. 25. h. t.) consequens est has decimas non nisi Ecclesiæ deberi.*

383 Assert. II. Si Novalia non fiunt intra fines alicujus Parochiæ, v. g. si sylva, vel flumen pro limite duarum Parochiarum fuit assignatum, & illa postea eradicetur, vel istud

alveum mutet aut insulam faciat, ac hujusmodi solum colatur, decimæ debentur Episcopo: cum hic sit Parochus locorum, quæ proprium in Dioecesi Parochum non habent. Poterit igitur eas vel suæ mensæ vel alicui Ecclesiæ, cui videbitur, applicare. Ita deciditur *c. 13. h. t.* patetque ex dictis *n. 337.*

Si verò Novalia in confinijs 384 duarum Parochiarum surgant, ita ut ad alterutram pertineant, at nesciatur, ad quam, dividendæ in utramque sunt, ut bene notat Boich. *inc. 5. h. t. col. 1.* Unde neutiquam sequendos existimo, qui decisionem *cit. c. 13.* ad istum casum extendunt: cum enim ponamus, quòd Novalia ad alterutram Ecclesiam pertineant, negari nequit, ad alterutram etiam decimas pertinere, ac proinde Episcopus malè eas vel sibi, vel tertiæ Ecclesiæ applicabit.

Si denique limites Parochiarum 385 quoquo modo apparent, decimæ inter eas dividendæ erunt juxta modum ac portionem spatij, quod Novalia in singulis earum occupant, ut disponitur *cit. c. 13.* & notant ibi communiter DD. Unde neutiquam audiendus est Pirhingius, quando *h. t. n. 102.* post assertam hanc divisionem addit: *vel Episcopus, cui voluerit, poterit totas assignare.*

Assert. III. Decimæ Novalium 386 debentur Parocholoci, ubi fiunt, tametsi vi præscriptionis alia vel

Y3 Eccle-

Ecclesia vel Persona Ecclesiastica jus decimandi ibi habeat. Sic omnes Theol. & Canonistæ vi cap. 29. h.t. ubi deciditur, quod cum perceptio decimarum ad parochiales Ecclesias de Jure communi pertineat, decima Novalium, quæ sunt in Parochijs earundem, ad ipsas pertinere procul dubio noscuntur; nisi ab his, qui alias percipiunt decimas (antiquas videlicet) rationabilis causa ostendatur, per quam appareat, novalium ad eos decimas pertinere. Quod autem rationabilis causa, vi cujus decimæ novalium ad decimatorem extraneum pertineant, non sit præscriptio, patet I. Quia sine possessione præscriptio non procedit. reg. 3. Fur. in 6. & c. 15. de Præscr. & tantum quis præscribit, quantum possidet. l. 7. ff. pro emptore. l. quod meo. ff. de acqr. poss. neque præscriptio locum habet, nisi in illo actu, quem in re exercuit. l. 1. §. 4. ff. de itin. act. ñque priv. nec extenditur ad futura, quantumvis similia, uti notant Panor. in cit. c. 29. n. 5. Marian. Socin. vol. 2. conf. 175. col. 3. Rebuff. q. 14. n. 12. Atqui novalis ager quoad jus decimandi non fuit possessus, utpote antea incultus & decimas non reddens. Patet II. Quia præscriptio est odiosa, cum juri alterius detrahat, ergo strictè interpretanda est, nec extendenda ultra id, quod fuit possessum. arg. c. 25. §. 2. & c. 30. h.t. Eadem est ratio de consuetudine,

ut post Hostiens. Panor. aliorumque communem observant Rebuff. n. 16. Guttier. qq. Can. l. 2. c. 21. n. 81. Moneta c. 4. q. 3. n. 83. Suar. c. 22. n. 9. Werndle l. 4. c. 4. concl. 2. Ratio patet: quia etiam consuetudo supponit possessionem; at possessio juris decimandi in fundo antea inculto, & consuetudo inde colligendi decimas non dabatur.

Igitur dubitatur, quæ sit illa rationabilis causa, ob quam juxta cit. c. 29. extraneus decimator præter antiquas, etiam novalium decimas exigere potest? Triplicem assignant Rebuff. l. c. à n. 17. Guttier. l. c. à n. 100. Moneta à n. 84. Werndle l. c. concl. 1. ac alij, ac assertionem limitant Primò, quando quis præscripsit decimas alicujus fundi, censetur eas præscripsisse quoad totum fundum; unde si pars hæctenus inculta postea colatur, decimas jure exiget, qui hæctenus ex parte fundi culta percepit, ut cum Joan. Andr. Felin. Vincent. Brun. Panor. vol. 2. consil. 71. n. 2. ac Balb. de præscript. p. 3. q. 2. n. 17. docent Rebuff. n. 30. Guttier. n. 101. Quod Panor. ait esse verissimum, si ager fuit majore sui parte cultus, quia tunc major trahit minorem. arg. c. de Consecr. Eccl. c. un. eod. in 6. l. 18. §. 12. ff. de Frustr. vel Frustrum. leg. Hinc in Statutis Bavar. tit. 28. art. 13. benè dicitur, si extremitates agrorum die Vorländer / quæ sæpe cum pro pastu pecorum tum alias ob causas incultæ

incultæ relinquuntur, ad culturam redigantur, decimas inde deberi illi, qui decimas ex fundo reliquo colligit. Ratio est: quia eadem res non debet diverso jure censerī. *c. 30. h. t. c. 24. 12. q. 2. l. cum qui ff. de usucap.* Hæc tamen neutiquam sic intelligas, quasi præscriptis quorundam agrorum ad unum prædium vel pagum pertinentium decimis, præscriptæ censeantur in toto fundo ad illud prædium vel pagum pertinente; sic enim ejusmodi decimator exigere posset etiam decimas novalium, si sylva vel pratum ad illud prædium pertinens in agrum conversum est; quod nemo dixerit: sed intelligi assertio debet de certa parte fundi, v. g. hac sylva, horto, agro, certis limitibus definito; tunc enim si aliqua ejus pars prius inculta ad culturam redigatur, decimæ inde debentur illi, cui prius ex reliquis ejusdem partibus pendebantur, ut bene monent Rebuff. *n. 21. Guttier. n. 102. Steph. Gratian. tom. 3. c. 425. n. 15.*

388 Secundò limitant communiter DD. *in cit. c. 29. & c. 1. de præscript. in 6.* & ajunt, si quis sine titulo per tempus immemorabile, vel cum titulo per 40. annos fuerit in possessione colligendi decimas ex novalibus, quæcunque prius in hac Parochia surgebant, ejdem jus colligendi competere de novalibus, quæ etiam in posterum intra eandem Parochiam surgent. Quæ

doctrina licet difficultatem patiatur, quia non apparet, quomodo qui in possessione hæcenus fuit quoad aliquod fundos, & respectu aliquarum personarum, sit etiam quoad reliquos; non tamen vacat eam impugnare, tum quia rari usus, tum quia communis est DD. Procedit verò solum de personis Ecclesiasticis; cum laicis, ut dicemus, nulla circa decimas suffragetur præscriptio vel consuetudo.

Tertiò limitant in casu, quando ex sylva v. g. vel prato jam antè aliquid decimarum ab extraneo fuit perceptum: tunc enim, ajunt, ejusdem, & non Parochi, erunt decimæ frumenti, si solum prati illius vel sylvæ eradicatæ feratur. Verum cum hæc agamus de novalibus propriè dictis, hæc non isthuc, sed ad seq. q. pertinent.

389 Assert. IV. Laicis, quibus jus decimandi in feudum concessum est, vi illius non debentur decimæ Novalium. Sic deciditur *c. 25. h. t. Nec enim occasione decimationis antiquæ [licet in feudum decima concessa sint] sunt decima novalium usurpanda, cum in talibus non sit extendenda licentia, sed potius restringenda.* Est autem hæc sermo de concessione laicis facta. Eadem est ratio de privilegio decimandi laicis concessio: quia est odiosum, & sic non comprehendit ea, quæ aliàs venirent ex dispositione favorabili, nec in concessione jurium simpliciter facta veniunt jura,

jura, quæ postmodum oriuntur de novo, licet sint similia jam ortis, ut ait Panor. *in cit. c. 25. n. 7.*

Afferit quidem Decian. *vol. 1. resp. 22. n. 34.* sub privilegio etiam laicis concessio comprehendit novalia, si jus decimandi in universo aliquo territorio vel in aliqua villa concessum est, citatque Ant. Butrio & Panor. *in c. 30. h. t.* sed neuter de laicis loquitur, & obstant cum prædicta ratio, tum ea, & a fortiori, quæ mox dicemus de privilegio Ecclesiasticis concessio. Unde consequens est id, quod statuitur *c. 2. §. ult. h. t. in 6.* si laicus percepit decimas majores aut partem earum, ac eas postea concedat Religiosis, non posse istos, quamvis exempti sint, vi talis concessionis decimas novalium percipere: quia hæ penes laicum non fuerunt, & *et nemo plus juris in alium transferre potest, quam sibi competere noscatur. reg. 79. in 6.*

391

Assert. V. Privilegium decimandi etiam Ecclesiasticæ personæ, vel Ecclesiæ concessum non extenditur ad decimas novalium. Ita contra Gloss. Panor. aliorumque satis communem *in c. 27. h. t.* sentio cum Anchar. *in c. 25. h. t.* Fortun. Garc. *in l. Gallus §. et quid ff. de liber. et posthum.* Covarr. *l. 1. var. c. 17. n. 13.* Guttier. *l. c. n. 123.* Rebuff. *l. c. n. 29.* Suar. *c. 23. n. 5.* Barbosa. *in cit. c. 27. n. 3.* Palao *pun. 8. n. 12.* Pirhing. *h. t. n. 104.* Zoef. *h. t. n. 56.* Schambogen

h. t. n. 54. Gonz. *in c. 4. h. t. n. 9.* Solorzan. *tom. 2. l. 3. c. 21. n. 26.* ac fortiori tenent, qui ajunt, privilegium immunitatis non extendi ad decimas novalium, quosdedi supra *n. 143.*

Probatum I. *ex c. 31. de Privileg.* ubi supponitur, privilegium veterum decimarum, seu, quod idem est, absolute concessum absque speciali mentione novarum, non extendi ad novalia, nisi expresse addatur extensio, & quando additur, strictè dicitur interpretanda. Neque satisfacit, quod respondet Engel *h. t. §. 1. n. 10.* hoc intelligendum esse, vel de casu, quo concessio cederet in grave præjudicium Parochorum, vel quo Religiosi accepissent decimas de manu laicorum, ut in fine *cap. declarati* videtur. Nam textus loquitur absolute, & præjudicij Parochorum, ac Monasterij, vel concessionis a laicis factæ, non meminit, cum ultima capituli verba connexionem cum primis non habeant, ut patebit consideranti media. II. Privilegium decimandi clericis concessum, vel Ecclesiæ, etsi minus odiosum sit, quam concessum laicis, simpliciter tamen odiosum est, ac præjudicans tertio, ac per consequens restringendum; cum strictè sit interpretationis privilegium etiam ex causa pietatis concessum, si præjudicat juri tertij, ut cum Panor. *in c. 2. de Eccl. adif. n. 3.* tradit communis omnium. Vel igitur
ea

ea sunt privilegij verba, ut salva verborum proprietate restringi possint ad decimas antiquas, & non extendi ad novas; vel omnes comprehendunt, ita ut sine impropria ac violēta interpretatione restringi ad antiquas non possint? Si prius: tunc æquè quoad Clericos quàm laicos restringenda sunt, utpote utrimque odiosa. Si posterius: tunc neque quoad laicos restringenda sunt; quia neque horum privilegium torqueri ad improprium sensum debet; nisi in sensu proprio acceptum injustitiam contineret. Hinc non placet distinctio, quam facit Engel *l. c.* inter Religiosos, qui in eadem Parochia ministrant sacra populo, & inter privatos Clericos ac extraneos Parochos, his negans decimas ex novalibus, illis concedens: nam privilegium etiam Religiosis concessum, simpliciter odiosum est, cum non ipsis, sed Parocho Jure Communi decimæ debeantur.

393 Neque obstat, quòd privilegium non solvendi decimas extenditur ad novalia juxta dicta *n. 195.* quia non est eadem ratio Privilegij negativi de non solvendis, quæ positivi de percipiendis: illud enim ex forma & vi verborum est magis universale propter negationem, dicitque, me non teneri ex meis prædijs aliquid solvere, quæ negatio est absoluta, nec absolute vera esset, si ex aliquibus prædijs (qualia utique sunt etiam novalia) aliquid

solvere tenerer. At privilegium percipiendi est affirmativum, & vi verborum solùm dicit, me posse eas colligere, quas modò colligit Parochia. Accedit, quòd illud minus præjudicij affert Parochiæ, quàm hoc; per hoc enim Ecclesia privatur decimis, quæ proveniunt etiam ex alijs prædijs; per illud duntaxat ijs, quæ ex meis. Neque rationes, quæ à *n. 195.* pro negativo privilegio ad novalia se extendente allatæ sunt, pugnant pro affirmativo; uti nec oppositiones, quæ contra illud ibidem adductæ sunt, pugnant contra istud, ut consideranti patebit. Hinc ex *cap. 22. de Privil.* quod pro illo discrimine inter Religiosos ac alios decimatores à P. Engel *l. c.* adducitur, benè quidem inferitur, eos vi privilegij de non solvendo non teneri solvere decimas ex novalibus; non verò, quòd vi privilegij decimas percipiendi possint ex iisdem etiam percipere, cum textus solùm loquatur de immunitate.

Quæ modò dixi, juxta non paucos solùm procedunt de privilegio in forma commuui concessio, quo videlicet simpliciter solùm fit potestas colligendi decimas in hac illave Parochia: non verò de illo, quod amplissimis verbis datur, v.g. si dicat Pontifex, se concedere omnem & quamcunque decimationem in Parochia A. Hac enim formâ includi etiam novalium decimas, post Archid. Dominic. ac

Z alios

alios censent, nec forsan immeritò, Rebuff. q. 14. n. 31. Gutier. l. c. n. 125. ac alij; qui enim totum dicit, nihil excludit *c. solis a de major. & l. Julianus de Legat. 3.* nec verum propriè esset, quascunque decimas concessas esse, si non essent concessæ etiam novalium. Verùm responderi potest, ob rationes pro nostra assertione allatas, sensum solum esse *quascunque veteres*, & quæ de facto percipiuntur. Quod addunt, eandem vim habere etiam hæc verba *omnem decimationem hujus territorij*, difficile mihi, nec admittendum esse videtur. Fatentur enim hi DD. non comprehendere decimas novalium, si Pontifex solus dicat, *concedimus tibi decimas hujus territorij*; cum ergo hæc indefinita propositio æquivalet universali *omnes decimas*, & tamen decimas novalium non includat, consequens est, eandem nec includi hac universali *Omnes*.

395 Illud verò ultrò patet, nec, ut existimat Werndle l. 4. c. 4. concl. 4. speciali notâ dignum est, si decimæ à decimatore alieno ad Parochiam, cui Jure communi debebantur, vel decreto Pontificio vel alio modo revertuntur, iterata hujusmodi & nova concessione comprehendere etiam novalium decimas: cum enim jus assistat Parochiæ, clarum est, concessionem, si absoluta sit & decimas novalium expressè non excipiat, etiam has involvere, tametsi penes illam non remanse-

rint, sed ad alienum fuerint devolutæ.

396 Haecenus dictis apertè contrarium videtur c. 27. h. 2. ubi Monasterio antiquas decimas possidenti, & novalium quoque decimas sibi concedi postulanti, Pontifex, velut gratis peterentur, utpote jam aliunde debitæ, respondit, omnino etiam has exigi posse, rationem addens: *quia ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur*. Ergo, inferunt adversarij, eo ipso, quòd Monasterio vel Ecclesijs alijs per privilegium conceduntur decimæ ex antiquis prædijs, conceduntur etiam ex novis: hocque textu solo nituntur, velut abundanti argumento, quia claro.

397 Verùm R. ideò decimas novalium adjudicatas fuisse illi Monasterio, quia Jure communi ipsi debebantur antiquæ, ac per consequens etiam novæ, utpote ex proprijs Parochijs, ut patet ex textu ibi: *cum tibi, quod majus est, sit concessum, ut videlicet decimas de laboribus terra Parochiarum tuarum cum integritate percipias, de novalibus eas exigere satis potes*. Neque valet, quod illi communiter dicunt, eas Parochias non fuisse incorporatas Monasterio & proprias, sed Abbatem jus duntaxat Patronatus in illis habuisse, eò quòd non fuisset ulla ratio dubitandi de jure decimandi novalia, si Parochiæ pleno jure ad Monasterium pertinuissent, sic enim illæ decimæ, utpote

pote jam aliunde & Jure communi debita, gratis fuissent postulata. Non, inquam, hæc valent: quia, ut patet ex toto contextu decretalis, quam integram affert Rebuff. q. 14. n. 8. & Gonzal. in c. 30. h. t. n. 3. Parochia illa pleno jure erant Monasterij: quia verò decimas novalium ex iisdem Episcopus loci concesserat cuidam Canonico, allegans consuetudinem, hanc Pontifex damnavit ut corruptelam, & illas, æquè ac antiquas, Monasterij esse pronuntiavit. Rem ita habuisse, patet insuper ex allegatis verbis, *ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur*: hæc enim regula vera solum est de ijs, quæ Jure ordinario alicui competunt, & à lege vel Canone sunt concessa; non verò de privilegio odioso (quale utique est etiam illud, quod contra Parochiam conceditur Monasterio) ut multis demonstrant Covarr. p. 3. de matrim. c. 8. §. 8. n. 37. Everh. loc. à minore n. 4. Sanch. de Matr. l. 8. disp. 1. n. 4. & 32. Barbosa de pot. Episc. p. 2. alleg. 33. n. 13. ac alij. Dum igitur Pontifex illam regulam allegavit, locutus est de decimis Jure communi, & non ex privilegio debitis.

398 Major est difficultas, quam hic ingerunt Statuta Bavar. tit. 28. art. 13. ubi dicitur: von demselben (Neubuch) gehert der Behend die drey erste Jahr einem Pfarz-Herrn desselben Orths, aber folgendes dem / der sonst den Behend der Enden hat. Quæ di-

spositio videtur Juri Canonico directè esse contraria, ut ibidè observat Illustriss. D. Schmid, benèque addit, ac ex antiquiore editione probat, esse potiùs declaratoriam antiquæ consuetudinis, quàm positivam & præceptivam. Et re verà ejus Commentatores ad consuetudinem duntaxat, & Ecclesiasticorum tolerantiam confugiunt: benè prorsus, si decimator, ad quem illa post triennium devolvuntur, sit Ecclesia, cum huic vi præscriptionis vel consuetudinis jus decimandi in aliena Parochia competere possit: malè verò, si de laicis, de quibus tamen æquè ac de Ecclesijs illa decisio loquitur: nam laicis nulla consuetudo, vel præscriptio, ac Parochorum indulgentia patrocinator, nisi eas habeant ab Ecclesia privilegio vel in feudum concessas. Itaque solum superest, ut dicamus, ex consuetudine immemoriali præsumi, quòd illa decimæ à SS. Pontifice ad laicos sint devolutæ. Cui responsioni favent ea, quæ infrà dicentur de præsumptione privilegij ex laicorum immemoriali usu juris decimandi. Hinc verò consequens est, quòd si quis probare possit, laicos jus decimandi novalia sine privilegio usurpasse, Statutum illud vim non haberet.

Ex hætenus dictis sequitur, si ex privilegio decimæ communes sunt alicui Laico vel Monasterio, Hospitali, Academia &c. cum Parocho loci, hac communione non ob-

stante, decimas novalium totas deberi Parocho, nisi aliunde constet, illam communionem etiam ad novalia extendi.

999 **Affert. VI.** Is, cui conceditur privilegium percipiendi decimas novalium, non potest vi illius percipere illas, quas alius tempore concessi privilegij ex novalibus possidebat; sed solum ex ijs novalibus, quæ post privilegium impetratum fient. Ita statuitur *c. 2. prin. h. t. in 6.* ubi sermo quidem est solum de ijs, qui possident veteres decimas, & insuper novas impetrant; sed cum par sit ratio etiam de ijs, qui nec veteres antè percipiebant, idcirco absolute dicendum est, sub concessione novarum non intelligi eas, quas tempore privilegij ex novalibus alij jam possidebant: nisi de his in privilegio specialis fiat mentio. Idem aperte statuitur *c. 31. de privil.* Ratio statuendi erat, quia Pontifex nullius juri præjudicat, nisi id exprimat, ut traditur *cit. c. 31. 29. de privil.* ac passim alibi: dum igitur cuiquam concedit decimas novalium, mentione non facta earum, quas alij jam possident, censetur concedere

solum ex novalibus futuris.

Affert. VII. Qui decimas antiquas possident vel integras, vel ultra medietatem, ac postea impetrant privilegium percipiendi etiam novas, vi hujus (nisi plus exprimat) duntaxat dimidias percipere valent, uti statuitur *c. 2. §. 1. h. t. in 6.* Quia privilegium de percipiendis decimis ad aliam Ecclesiam pertinentibus valde odiosum est, & idcirco, ut ibidem dicitur, non est verisimile, situnc de plena & integra perceptione (ac absolute de ea, quæ est ultra medietatem, ut mox additur) veterum fuisse expressum, quod Apost. Sedes pariter & similiter novalium decimas in tam grave Parochialium Ecclesiarum præjudicium concessisset. Quin privilegium percipiendi novas intelligi debet concessum solum secundum illam quantitatem, quam impetrans prius percipiebat ex antiquis, ita ut si de his tantum habuit tertiam aut quartam partem, majorem etiam de novis percipere non possit, ut habetur *cod. c. 2. prin.* quo tamen Statuto ait Pontifex nolle se comprehendi Cistercienses & Carthusianos.

QUÆSTIO VIII.

Cui debeantur Decimæ, quando facies fundi mutatur.

SUMMARIUM.

401. Fundi